

Onno Jansen (l.) en collega Dirk van Rooijen op depot met RAG-producten

Circulair werken begint bij de bron

Onno Jansen van JdB groep over slimmer omgaan met grond, groen en logistiek

Voor JdB groep is circulariteit geen trendwoord, maar dagelijkse praktijk. Door slim te scheiden, lokaal te hergebruiken en logistiek creatief te plannen, beperken ze bij dit bedrijf afvalstromen én besparen ze kosten. Of het nu gaat om bomengrond onder stadsbomen, hergebruik van veen of de aanvoer van zand per schip: efficiënt en circulair werken gaan hand in hand. Onno Jansen, operationeel directeur bij JdB groep, over het belang van circulair denken.

Auteur: Emiel te Walvaart

‘Eigenlijk komt circulariteit er bij ons op neer dat we zo min mogelijk gebruikmaken van primair zand dat uit de zuiger komt’, stelt Onno Jansen, operationeel directeur bij JdB groep. ‘We proberen grond die uit bouwprojecten komt altijd weer toe te passen in andere projecten. Bij bouwprojecten, zeker in de stedelijke omgeving, waar de bodem vervuild kan zijn met asbest, pfas, puin et cetera, graven we de grond laag voor laag af, waarna die zo veel mogelijk gescheiden verwerkt wordt. We streven dan ook naar maximaal hergebruik van materialen, met een zo hoog mogelijke toepassing.’

Niet-toepasbare stromen zo klein mogelijk
JdB heeft een faciliteit in Kudelstaart om vervuilde grond een behandeling te geven, zodat een zo groot mogelijk deel hergebruikt kan worden. Jansen: ‘De producten die wij weer inzetten, moeten zo zuiver mogelijk zijn. We maken van het aanwezige groenafval compost

en vermalen puin tot granulaat. Grond die niet-buikbare resten bevat, krijgt een thermische behandeling bij een derde partij. Al met al willen we ervoor zorgen dat de stromen die niet toepasbaar zijn zo klein mogelijk zijn. Gelukkig zien we dit proces van toepassing steeds vaker. Nog niet zo lang geleden werd er al snel voor storten van vervuilde grond gekozen.’

Jansen gaat in op de ontwikkelingen rond de vergroening van de stedelijke omgeving om hittestress tegen te gaan. ‘Je ziet bijvoorbeeld in Utrecht en Amsterdam steeds meer bomen in de stad komen, wat natuurlijk een goede ontwikkeling is. Die bomen krijgen echter veelal geen ruimte voor de wortels. Alles wat je boven de grond ziet, dus die grote kruin, zit als het goed is ook onder de grond. Dat volume heb je in de bodem nodig voor een goede beworteling. Maar als je niet bereid bent die hoeveelheid grond aan de boom te geven, gaat die nooit goed groeien. Als het dan een keer stevig

waait, gaat de boom om, omdat er geen goede wortels onder zaten.'

Gemeentes zijn zich er de laatste jaren bewuster van geworden dat een boom ruimte onder de grond nodig heeft, aldus Jansen. 'Wij springen daarop in met een speciaal product, bomengranulaat, dat bestaat uit lavasteen waar veen doorheen wordt gemengd. Het veen is er voor de voeding, de lavasteen maakt de ondergrond compact en dichter. Zo kunnen de wortels door de bodem heen en kan de boom toch onder het wegdek of de stoep wortelen doordat de benodigde voeding in het veen zit. Op het gedeelte waar de groenstrook is, brengen we samengestelde bomengrond aan die nog voedingsrijker is. Je moet dus goed kijken naar het planologische gebied waar je aan het werk bent om maximale ruimte en voeding voor de boom te realiseren, en ook rekening houden met omgevingsfactoren.'

Gebruik van veen

Volgens Jansen is het belangrijk dat de afnemer van grond duidelijk aangeeft wat de toepassing is. 'Wij zijn dan ook regelmatig in gesprek met gemeentes om te onderzoeken wat ze kunnen gebruiken. Afhankelijk van de toepassing stellen wij het mengsel samen dat nodig is. Naast de plant kijk je ook naar de functies eromheen; de ene mag de andere niet verstoren. Bij het planten van een boom moet je 25 tot 50 jaar vooruitdenken; een boom moet immers minstens zo lang meegaan. Wat betreft de voedingsstoffen is dat nogal een uitdaging.'

Jansen: 'Al het veen dat we in Nederland innen of kopen, geven we een herbestemming. Als een bodem bouwrijp gemaakt wordt of landbouwgrond in natuurgebied wordt omgezet, komen er veenstromen vrij. Dan gaan wij kijken hoe dit veen optimaal kan worden hergebruikt. De levenscyclus van veen is veel langer dan die van alternatieven zoals compost. Je hoeft met veen veel minder te bemesten in een langere periode om de juiste voedingswaarde te houden. Dat neemt niet weg dat we hard op zoek zijn naar alternatieven voor veen, want uiteindelijk is het eindig. Maar nu is het nog steeds het hoogwaardigste grondproduct voor planten dat we kennen. We mengen dan ook altijd een minimale hoeveelheid veen mee, afhankelijk van de toepassing.'

Circulariteit in de praktijk

Jansen noemt als voorbeeld een project in

'Alles wat je direct bij de bron weet te scheiden, is het minst bewerkelijk'

Almere waarbij circulariteit centraal staat. 'We realiseren daar een duinachtig landschap met bomen. Voor deze bomen hebben we speciale bomengrond ontwikkeld die voldoet aan het RAG-keurmerk, een breed gedragen kwaliteitsnorm in de markt. Deze grond is van hoge kwaliteit en vrijwel vrij van aaltjes en hardnekkige onkruiden zoals Japanse duizendknoop.'

Wat dit project extra bijzonder maakt, is de slimme logistieke organisatie. Jansen: 'In plaats van honderden ritten met vrachtwagens hebben we het zand per schip aangevoerd en direct verwerkt via een tijdelijke loswal. Ook de bomengrond – een speciaal mengsel voor een gezonde boomgroei – hebben we deels op locatie samengesteld met lokaal gewonnen zand. Daarmee hebben we transport, uitstoot én extra handelingen beperkt. Voor mij is dit een sterk voorbeeld van hoe je circulair én efficiënt kunt samenwerken.'

Ook de natuurontwikkeling in Weimeren die JdB in opdracht van Staatsbosbeheer uitvoert, laat volgens Jansen mooi zien wat circulair werken in de praktijk betekent. 'We transformeren daar landbouwgrond in natuurgebied. Het veen dat vrijkomt, gaat nat het schip in en direct door naar de champignonenteelt. Zonder te drogen, zonder tussenopslag. Dat betekent: geen volumeverlies, minder bewerkingen en een directe (hoogwaardige) herbestemming. Dat is bijna perfect circulair.'

Houding opdrachtgever

Jansen constateert dat naast overheden ook ontwikkelingsmaatschappijen vaker circulariteit omarmen. 'Het helpt ontwikkelaars ook als ze bij de vergunningsaanvraag tegen de gemeente kunnen zeggen dat de aan- en afvoerstromen bij een project zo beperkt mogelijk zijn. Deze veranderende houding krijgt steeds meer ruimte, al zijn er nog steeds partijen die gevangen blijven zitten in wat voorgeschreven wordt door de gemeente. Het hangt ook af van de houding van opdrachtgevers. We wijzen hen op

de kostenbesparing die bijna altijd het gevolg is van minder vervoersbewegingen. Je moet je werkproces goed inrichten.'

JdB is ook betrokken bij handel in secundaire stromen. 'Wij laten grond aanvoeren van een bepaald project en zoeken er dan de juiste afnemer bij die de stromen nodig heeft. Dat zijn meestal andere bouwers, ontwikkelaars of aannemers die die stromen beschikbaar hebben. Wij zorgen dan voor een goede matching, afhankelijk van de kwaliteit grond en van vraag en aanbod, eventueel met bewerking.'

Tot slot legt Jansen uit hoe JdB zich van andere partijen onderscheidt als het gaat om circulariteit. 'We voeren zelf projecten uit en combineren die met gww, handel én opslag. Dat geeft ons grip op het hele proces. We hebben ook een eigen saneringsteam en goed materieel. Het zit hem ook in onze mensen: ze weten precies wat ze doen, herkennen grondlagen en weten hoe ze materiaal op de juiste manier moeten afgraven. Daar zit het vakmanschap. Alles wat je direct bij de bron weet te scheiden, is het minst bewerkelijk.'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!